

CHỦ ĐỀ: CHU KÌ TẾ BÀO VÀ NGUYÊN PHÂN

Hình: thằn lằn đang mọc lại đuôi

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Ngữ cảnh mở bài: HS quan sát hình thằn lằn đang mọc lại đuôi và liên hệ với hiện tượng vết thương trên da dần lành lại.

Hoạt động 1: See – Think – Wonder

SEE: Con nhìn thấy điều gì xảy ra với chiếc đuôi của thằn lằn?

THINK: Theo con, vì sao phần đuôi mới có thể mọc ra?

WONDER: Con hãy đặt 1 câu hỏi liên quan đến hiện tượng này?

Hoạt động 2: Câu hỏi gợi mở

Một bạn bị xước da, sau vài ngày vết thương dần lành lại. Một con thằn lằn bị đứt đuôi, sau một thời gian đuôi mọc lại. Điều gì giúp cơ thể có thể 'sửa chữa' như vậy?

- A. Tế bào tự biến mất rồi xuất hiện lại
- B. Tế bào phân chia tạo ra tế bào mới
- C. Cơ thể không thay đổi gì
- D. Chỉ động vật mới làm được điều này

2. CHU KÌ TẾ BÀO

Hoạt động 1: Điền từ

- Chu kì tế bào là vòng tuần hoàn các hoạt động sống xảy ra từ khi tế bào được _____ đến khi phân chia thành hai tế bào mới.
- Kì trung gian gồm ba pha là: _____, _____ và _____.
- Ở pha S, mỗi nhiễm sắc thể gồm hai _____ dính nhau ở tâm động.
- Nếu tế bào không nhận được tín hiệu tiếp tục tại điểm kiểm soát G₁, tế bào sẽ đi vào pha _____.

Hoạt động 2: Nối cột

Cột A (Pha)		Cột B (Vai trò chính)
1. Pha G ₁		a. Chuẩn bị cho quá trình phân chia tế bào
2. Pha S		b. Nhân đôi vật chất di truyền
3. Pha G ₂		c. Tạo cơ sở vật chất cho tế bào phát triển
4. Pha M		d. Diễn ra nhân đôi ADN và sinh trưởng

Hoạt động 3: Đúng / Sai

- ☐ Chu kì tế bào được điều khiển chặt chẽ để đảm bảo sinh trưởng bình thường.
- ☐ Thời gian chu kì tế bào ở mọi loại tế bào là như nhau.
- ☐ Tế bào chỉ phân chia khi vượt qua các điểm kiểm soát.
- ☐ Tế bào có thể rời chu kì và quay lại khi có nhu cầu.

3. NGUYÊN PHÂN

Hoạt động 1: Sắp xếp thứ tự

Hoạt động 2: Nối kì với đặc điểm

Cột A (Kì)		Cột B (Đặc điểm)
1. Kì đầu		a. NST dần xoắn, màng nhân xuất hiện trở lại
2. Kì giữa		b. NST xếp thành một hàng ở mặt phẳng xích đạo
3. Kì sau		c. Hai cromatid tách nhau và di chuyển về hai cực
4. Kì cuối		d. NST bắt đầu co xoắn, màng nhân tiêu biến

Hoạt động 3: Trắc nghiệm khách quan

Câu 1. Trong nguyên phân, nhiễm sắc thể bắt đầu co xoắn và co ngắn ở kì nào?

- A. Kì đầu
- B. Kì giữa
- C. Kì sau
- D. Kì cuối

Câu 2. Ở kì giữa, nhiễm sắc thể có đặc điểm nào sau đây?

- A. Dẫn xoắn hoàn toàn
- B. Xếp thành một hàng ở mặt phẳng xích đạo
- C. Tách nhau và di chuyển về hai cực
- D. Bắt đầu co xoắn

Câu 3. Hai chromatid của mỗi nhiễm sắc thể tách nhau thành nhiễm sắc thể đơn ở kì nào?

- A. Kì đầu
- B. Kì giữa
- C. Kì sau
- D. Kì cuối

Câu 4. Ở kì cuối của nguyên phân, nhiễm sắc thể có đặc điểm gì?

- A. Co xoắn cực đại
- B. Xếp thành hàng
- C. Dẫn xoắn
- D. Nhân đôi

Câu 5. Thoi phân bào được hình thành trong giai đoạn nào?

- A. Kì đầu
- B. Kì giữa
- C. Kì sau
- D. Kì cuối

Câu 6. Sự phân chia tế bào chất ở tế bào thực vật diễn ra theo cách nào?

- A. Màng sinh chất lõm vào
- B. Hình thành vách ngăn
- C. NST phân li
- D. Nhân đôi DNA

Câu 7. Ở tế bào động vật, tế bào chất được phân chia bằng cách nào?

- A. Hình thành vách ngăn
- B. Màng sinh chất lõm vào tạo eo thắt
- C. Tạo thoi phân bào
- D. Dẫn xoắn NST

Câu 8. Kết quả của nguyên phân là gì?

- A. Tạo 4 tế bào con khác nhau
- B. Tạo 2 tế bào con giống nhau
- C. Tạo 2 tế bào con khác nhau
- D. Tạo 4 tế bào con giống nhau

Câu 9. Nguyên phân có vai trò chủ yếu nào sau đây?

- A. Tạo giao tử
- B. Làm giảm số lượng NST
- C. Tăng số lượng tế bào giúp cơ thể sinh trưởng
- D. Tạo biến dị di truyền

Câu 10. Nhiễm sắc thể kép gắn với thoi phân bào tại vị trí nào?

- A. Đầu mút NST
- B. Tâm động
- C. Nhân con
- D. Màng nhân

4. UNG THƯ VÀ CÁCH PHÒNG TRÁNH

Đúng / Sai

1. Chu kì tế bào mất kiểm soát có thể dẫn đến hình thành khối u.
2. Khối u lành tính có khả năng lan sang các cơ quan khác.
3. Ung thư có thể xuất hiện ở mọi lứa tuổi.
4. Tế bào ung thư chỉ phân chia một lần rồi ngừng lại.
5. Yếu tố di truyền không liên quan đến ung thư.
6. Hút thuốc lá và uống rượu bia làm tăng nguy cơ mắc ung thư.
7. Tập luyện và giữ tinh thần thoải mái không liên quan đến phòng tránh ung thư.
8. Tiêm vắc xin như viêm gan B, HPV có thể giúp phòng tránh một số loại ung thư.
9. Quan hệ tình dục an toàn là một biện pháp phòng tránh ung thư.
10. Giữ môi trường sống trong lành không ảnh hưởng đến sức khỏe.